

Позднякова Л.О.

доктор економічних наук, професор

Український державний університет залізничного транспорту

Котик В.В.

кандидат економічних наук, доцент

Український державний університет залізничного транспорту

Теньова М. Л.

магістр

Український державний університет залізничного транспорту

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМ ВЛАСНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ЗАЛІЗНИЦЬ В СУЧАСНОМУ КРИЗОВОМУ СТАНІ ЕКОНОМІКИ

Сучасна стратегія розвитку національної економіки України характеризується процесами, які вимагають невідкладного системного реформування. В умовах готовності інтегруватися у світову економіку особливо гострою є проблема формування високотехнологічної структури виробництва, що забезпечить високу конкурентоспроможність і стійкість економічної системи до циклічних коливань і криз, які супроводжуються стагнацією, інфляцією та зниженням життєвого рівня населення особливо у сучасний світовий кризовий стан економіки.

В сучасних умовах суспільство відчуває корінні перетворення. Це визначає необхідність вироблення наукових уявлень про майбутню модель державного управління, контролю і регулювання економічних процесів, які виникають в галузі. З наукових позицій доцільно оцінити об'єктивну необхідність трансформації відносин власності, яка зумовлює перш за все зміну ролі держави в економіці за рахунок роздержавлення.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних і методологічних підходів і концептуальних основ з трансформації форм власності у сучасний світовий кризовий стан економіки.

Світова практика свідчить про традиційний, з погляду ринкових пріоритетів, напрямок вивчення питань, пов'язаних зі зміною форми власності у зв'язку зі збитковістю їх діяльності та приватизацією.

Проте окремі питання приватизації у сучасних умовах набувають дуже актуального значення. Розглянуто фактори вибору моделі приватизації та методи приватизації. Розкрито правову базу і принципи державного регулювання і контролю на основі законів України особливо у сучасний світовий кризовий стан економіки. Встановлено сутність, поняття та принципи приватизації з точки зору загальної теорії на основі вивчення результатів напрацювань зарубіжних та вітчизняних вчених та на цій підставі, визначено переваги та недоліки різноманітних форм власності.

Вивчено теоретичні, методологічні і практичні питання реформування відносин власності. На основі цього визначено фактори та методи приватизації, основні напрямки реформування власності, зроблено виділення позитивних чинників приватизації та розроблено механізм пріоритетів роздержавлення.

На підставі зробленого дослідження отримано ствердження що у сучасний світовий кризовий стан економіки питання трансформації форм власності набуває принципово нового значення з позиції державного регулювання.

Проведене дослідження виконано у поєднанні також з встановленням негативних сторін приватизації. На підставі виконаного дослідження класифіковано об'єкти, які не підлягають приватизації на залізницях України.

Встановлено, що реалізація мети приватизації обумовлена вирішенням конкретних програм приватизації та переслідує декілька задач, які дозволили класифікувати цілі приватизації відповідно форми роздержавлення. Доведено, що усі різноманіття форм роздержавлення економіки України у сучасному світовому кризовому стані економіки можна класифікувати за іншими підставами.

В процесі дослідження визначено моделі приватизації, до яких можна віднести дві основні кожна з яких визначає умови приватизації у сучасному світовому кризовому стані економіки.

Науково обґрунтовано і класифіковано етапи проведення приватизації в Україні, з моменту дії коронавірусної пандемії, розроблена нова програма цілей

та заходів, які спрямовані на реалізацію етапів приватизації окремих об'єктів залізничного транспорту.

В результаті дослідження визначено передумови щодо здійснення приватизації окремих підприємств залізничного транспорту. Зроблено аналіз зарубіжного досвіду проведення приватизації в найбільших державних корпораціях у порівнянні зі впливом наслідків коронавірусної пандемії. Особливого значення набуває питання трансформації форм власності особливо зі значним спадом виробництва у сучасному світовому кризовому стані економіки.

На підставі зробленого аналізу авторами узагальнено та промодельовано теорію приватизації Центральної та Східної Європи, країн з розвинутою економікою, та окремо обраних держав, таких як: Великобританія, Франція, Канада. Представляють інтерес моделі приватизації Великобританії та країн з розвинутою економікою. В останній моделі визначено напрямки запозичення досвіду та принципові відмінності, які використовувались в Україні. Однак, у сучасних умовах дії епідемії, реалізація раніш запропонованих пропозицій нажалі не можлива. У сучасному світовому кризовому стані економіки принципи та методи проведення роздержавлення набувають значних змін.

Дослідженням встановлено, що здійснення приватизації передбачає такі основні етапи: передприватизаційна підготовка об'єктів - виконується обґрунтування фінансового стану об'єкту в умовах значного спаду транспортного виробництва. Оцінюється точка беззбитковості об'єкта на окремий термін часу. У випадку коли у перспективі збитковість змінюється на прибутковість розробляються пропозиції щодо доцільності підготовки об'єктів до продажу; підготовка об'єктів до продажу, продаж об'єктів відповідно до плану приватизації або плану розміщення акцій, створених шляхом корпоратизації особливо у сучасний світовий кризовий стан економіки.

З теоретичної точки зору визначено позитивні та негативні наслідки приватизації різних моделей та узагальнення теорій різних наукових напрямків.

Заключним етапом приватизації об'єктів України, як політичного та соціального-економічного проекту, є трансформація відносин власності. Але у зв'язку зі значним спадом економіки, виникає додаткова необхідність, яка передбачає формування принципово нової дієвої системи управління що раніш не мала аналогу в управлінні та прогнозуванні.

Проведені авторами соціологічні дослідження відносно приватизації за останній рік свідчать про те, що в залежності від віку людини молодь переважно бачить в трансформації власності реальні перспективи для вільної творчої діяльності, до зростання можливостей самореалізації, розвитку комерційної діяльності. Респонденти старшого віку головними результатами вважають можливе безробіття, масові неплатежі, погіршення матеріального стану, різке розділення суспільства на категорії забезпечених і незабезпечених.

Теоретично обґрунтована доцільність зміни форми власності, дає підставу активізувати підходи до комплексного аналізу організаційної системи управління залізничним транспортом з метою викриття недоліків у діючій структурі управління. Тому набувають значення зміни моделі структури управління у цілому в галузі та на залізницях зокрема.

В умовах сучасного світового стану економіки існує необхідність адаптування діючих принципів та методів управління особливо на пасажирські та вантажні перевезення, інфраструктуру, рухомий склад та ремонт. На підставі вивченого досвіду діючої структури управління залізничним транспортом у сучасному світовому кризовому стані економіки було зроблено висновки щодо можливості використання окремих елементів роздержавлення на залізницях України.

Таким чином, удосконалено теоретичні підходи щодо проблеми проведення приватизації в Україні у сучасному світовому кризовому стані економіки. Визначено принципи та методи приватизації.

Доведено, що усе різноманіття форм роздержавлення економіки України можна класифікувати за роботою: як зі стабільною економікою; так і в умовах сучасного світового кризового стану економіки.

В умовах дії коронавірусної пандемії не можливо теоретично обґрунтувати напрямки сучасного приватизаційного процесу та ефективну стратегію реструктуризації. Оскільки, у сучасному світовому кризовому стані економіки, в умовах дії епідемії не можливо зробити прогностичну оцінку за існуючими принципами та методами. Світова практика ще не має методів виходу з такого кризового явища, яке не можливо спрогнозувати на близьку та подальшу перспективи. Безумовно, вплив на світову економіку дуже значний, тому пошук шляхів з виходу кризового стану може бути неадекватним. Тому актуальність ефективної конвергенції з різними за рівнем розвитку економічними системами викликана об'єктивною необхідністю виходу національної економіки з кризи. Одночасно змінювалися наукові підходи до структурних зрушень національної економіки і прогнозування стратегічних напрямків її розвитку. Орієнтація країни на багатовекторну інтеграцію вимагає розробки концепції стратегічного розвитку національної економіки шляхом подолання кризового стану системи у цілому, в сучасних умовах потребує вирішення питань економічної діагностики на основі науково обґрунтованих методів аналізу.